

MEZI FOLKLOREM A FOLKLORISMEM: FENOMÉN SLOVÁCKÝ VERBUŇK

Anna Jagošová

Ústav etnologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova
anickajagosova@centrum.cz

ÚVOD

TRADIČNÍM projevem charakteristickým pro moravský národopisný region Slovácko je mužský tanec skočného charakteru – slovácký verbuňk (obr. 1 a 2). Jde o jedinečný taneční projev, který zahrnuje skoky, přískoky, náklekové figury, otočky a jednotlivé taneční kroky a variace, které se v případě verbuňku označují jako *cifry*. Tanec se tančí zpravidla hromadně, zároveň ale dává prostor pro individuální projev každého tanečníka. Individualita projevu a předvedení tance je ohraničena regionálním stylem tance a místní příslušností tanečníka. Z původního spontánního tance spojeného s projevem mládí, energie a síly mladých mužů, a především s odvodem na vojnu, se postupem let stal projev, který má dvě formy. První z nich je ta, s níž se lze setkat na moravské vesnici při hodech, plesech, tanečních zábavách a různých lokálních festivitech. Druhou formu – sólové pódiové vystoupení – si folklorní obec¹ spojuje především s institucionalizovanou formou každoročně pořádané Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku, která je pořádána v různých obměnách od roku 1946 v rámci Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice. Od roku 1994 v rámci dětského folklorního festivalu Kunovské léto probíhá Národní přehlídka dětských verbířů. V roce 2005 přibyl slovácký verbuňk mezi Mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví lidstva, v roce 2008 na Reprezentativní seznam

nemateriálního kulturního dědictví lidstva vedený organizací UNESCO.

Většina závěrů uvedených v tomto textu vychází z výsledků terénního výzkumu, který byl navržen a realizován v letech 2015–2020 na Slovácku autorkou příspěvku. Cílem výzkumu bylo zmapovat, jak vypadá současná sólová podoba slováckého verbuňku, která je spojována se Soutěží nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku a Národní přehlídkou dětských verbířů. Dále bylo cílem zjistit, kdo jsou tanečníci slováckého verbuňku (jak se s verbuňkem setkali, od koho se jej naučili), proč se rozhodli v tanci soutěžit, jak se na svá soutěžní vystoupení připravují a jak verbuňk vnímají. Byla využita jak metoda pozorování, tak forma rozhovorů s aktéry. Využity byly také dotazníky.² Celkem bylo kontaktováno přes 40 respondentů z řad tanečníků slováckého verbuňku, lektorů verbuňku, vedoucích folklorních souborů, dětských tanečníků slováckého verbuňku a jejich rodičů ve věkovém rozmezí od 3 do 90 let.

O HISTORII A VÝVOJI VERBUŇKU

Samotné slovo *verbuňk* má svůj původ v německém *Die Werbung/werben*, tedy verbování/verbovat, najímat, odvádět na vojnu. To byla také situace, kdy se původně verbuňk uplatňoval – tančili ho buď profesionální tanečníci, kteří se účastnili odvodů a snažili se tak zlákat mladé muže k odvodu, nebo později sami chlapani odvedenci, kteří se tak loučili před odchodem na vojnu. Věk odvedenců se pohyboval okolo 21 let. První zmínka o verbuňku se

¹ Folklorní obec je v tomto příspěvku chápána především jako členové folklorních souborů, kroužků, členové lidových muzik, ale i návštěvníci folklorních festivalů a příznivci lidové kultury obecně z řad laické veřejnosti.

² Dotazníky byly rozeslány mezi vedoucí dětských folklorních souborů s takřka 50% návratností.

nachází ve spisu Josefa Rohrera, který popsal, jak roku 1804 mladí chlapci poskakovali v doprovodu hudby kolem svého důstojníka. Zda se opravdu jednalo o tanec, který dnes známe jako slovácký verbuňk, nelze s jistotou tvrdit (srov. Jagošová 2020; Matuszková 2001).

Verbuňk se nejrozmanitěji vyvíjel v 19. a v první polovině 20. století. Začínají se projevat konkrétní lokální odlišnosti a výrazné taneční osobnosti. Každý z regionálních stylů se vyvíjel samostatně v konkrétní oblasti až do dnešní podoby. Dnes můžeme rozlišovat mezi sedmi regionálními styly: verbuňk uherskohradištský a uherskobrodský, kyjovský, podlužácký, hanácko-slovácký, horňácký a strážnický (srov. Blahůšek et al. 2006). Co spojuje všechny regionální styly, je způsob předávání tance z generace na generaci. Tradičně jde o přenos ze starší generace na mladší pokolení uvnitř rodiny nebo lokálního společenství. Společně se vznikem a rozvojem folklorních souborů a spolků dnes ale častěji sledujeme institucionalizovanou výuku tance osobnostmi, které jsou spojovány s regionálním stylem verbuňku v dané lokalitě.

V současnosti verbuňk ustálil svou formu. Je zpravidla rozdělen na tři části: předzpěv, pomalou a rychlou taneční část. V případě strážnického a hanácko-slováckého regionálního stylu rychlé části předchází přehrávka ve středním tempu. Při předzpěvu jednotlivec zazpívá vybranou píseň, případně se na zpěvu podílí skupina tanečnicků rozestavená v půlkruhu, přičemž se vzájemně drží nejčastěji za ramena.³ Po zpěvu zpravidla jedné sloky taneční písně muzika⁴ přehraje vybranou píseň a tanečník tančí v pomalém tempu verbuňk. Kombinuje jednotlivé *cifry* s využitím konkrétních prvků a variací, které odpovídají příslušnému regionálnímu stylu tance. Po tanci v pomalém tempu může následovat buď další sloka zpěvu, přehrávka ve středním tempu (v případě Strážnicka a Hanáckého Slovácka) nebo rychlá taneční část, o kterou tanečník (nebo tanečnice) muzikanty požádá zvoláním *fryška*, *fryško* nebo také *zhusta* – v závislosti na

regionální variantě tance. V rychlé části se daleko více uplatňují výskoky a poskoky než složité krokové variace využívané v pomalém tempu. Někteří tanečníci si vyžádají následně ještě jednu rychlou taneční sloku.⁵

FUNKCE TANCE A JEJICH PROMĚNY

Se slováckým verbuňkem se pojila řada funkcí, přičemž některé z nich zanikly nebo se modifikovaly. Psychická funkce odkazuje na rozpoložení mysli, kdy odvedenec odchází (často vůbec poprvé) z rodného kraje, od své rodiny, přátel a milé. Právě verbuňk měl sloužit jako určitý ventil strachu, úzkosti, ale také jako ukázka odhodlání v emocionálně náročné situaci. Při společném tanci se odvedenci stali skupinou, kterou mohla spojovat sounáležitost se stejným budoucím osudem. S ukončením odvodů na vojnu⁶ tato funkce vymizela. Funkce symbolicko-sociální byla dříve spojena především s možností zatančit si poprvé verbuňk jako budoucí odvedenec. Lze na ni nahlížet jako na jistou formu přechodového rituálu mezi dětstvím/dospíváním a dospělostí a také mezi svobodným životem a povinností vojenské služby spojené s odcestováním mimo domov. V současnosti se symbolicko-sociální funkce tance uplatňuje nejlépe například na hodech při stárkovském sóle nebo sóle přespólních příchozích (srov. Blahůšek et al. 2006).

Dodnes je součástí slováckého verbuňku erotická funkce. Tanečník se svým projevem snaží zaujmout ženy (nebo konkrétní ženu) a udělat na ně dojem. To je konstanta, která přetrvávala po celou dobu existence verbuňku. Obdobně zůstala stále aktuální funkce obřadní. Z původního odvodu na vojnu se ale tyto obřady transformovaly především v lidové slavnosti a obřadnosti spojené s kalendářním rokem nebo přechodovými rituály, které ve společnosti přetrvávaly. Může se jednat o hodové průvody, při nichž tanečníci *cifrují* – tančí verbuňk, nebo obdobně o průvody svatební. Případně oslavy a výročí či třeba

³ Interpret verbuňku tedy musí být dobrý tanečník, ale také zpěvák, neboť verbuňk spojuje obě složky.

⁴ Verbíře – tanečnický verbuňk – doprovází cimbálová muzika nebo dechová hudba v závislosti na konkrétní lokalitě nebo události.

⁵ Například tanečníci ze subregionu Podluží vždy tančí dvě rychlé taneční sloky za sebou. Druhou z nich si vyžádají výkřikem *úvratí* (*muziko*).

⁶ I v novodobé historii se na Slovácku odvedenci loučili před odchodem do základní vojenské služby uspořádáním taneční zábavy a společným verbuňkem, který byl její součástí.

besedy u cimbálu, jejichž součástí je ve více či méně ustáleném momentu a situaci verbuňk. Reprezentační a identifikační funkci lze spojit do jedné kategorie. Tyto funkce měly reprezentovat nový stav mladíka – přerod ze člena lokální společnosti na odvedence, vojáka, člena skupiny rekrutů. V současnosti jde především o reprezentaci a identifikaci s geografickým prostorem. Může to být konkrétní subregion Slovácka, jehož kroj tanečník obléká a z nějž pocházejí prvky verbuňku, které předvádí. Nebo také reprezentace Moravy či celé České republiky jako celku, kdy se tanečník stává nositelem kulturního dědictví daného regionu nebo země (srov. Blahůšek et al. 2006).

Dodnes také přetrvává funkce soutěžní/soutěživá. Jednotliví tanečníci se snaží (a dříve tomu nebylo jinak) předvést v co nejlepším světle – jako nejlepší tanečníci i zpěváci z dané skupiny. Verbuňk navíc nabízí možnost vnímat ho jako improvizovaný souboj v tanci vzhledem ke svému charakteru: individuální tanec, který se ovšem nejčastěji tančí ve skupině. Je proto možné jednotlivé taneční i pěvecké výkony mezi sebou porovnávat a sledovat um každého z aktérů. Právě na soutěžní/soutěživé funkci je založena Soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku pořádaná během červnového MFF Strážnice.

SOUTĚŽ VE VERBUŇKU – PÓDIOVÁ FORMA TANCE

Soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku se v rámci MFF Strážnice (dříve Strážnické slavnosti) začala pořádat od roku 1946. Názvy soutěže se proměňovaly – například se zájemci mohli hlásit k tzv. závodům ve verbování. V prvních ročnících tančil ten, kdo přišel. Nebylo třeba předem hlásit svou účast. Stejně tak to bylo s vítězi: při prvním ročníku nebyli vyhlašováni jmenovitě konkrétní vítězové, ale skupiny z určité oblasti.⁷ V 70. letech byla soutěž přerušena. Pamětníci jako důvod uvádějí rivalitu, která vznikla mezi soutěžícími. Soutěž přestala plnit účel prezentace verbuňku a stala se prostředkem sváru mezi jednotlivými aktéry a jejich podporovateli z jednotlivých

subregionů. Roku 1986 Karel Pavlišťík a Jan Miroslav Krist soutěž ve verbuňku obnovili a od té doby se bez přerušení koná pod současným názvem Soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku (dále jen Soutěž). Během sobotního programu MFF Strážnice má dlouhodobě své stálé místo předkolo Soutěže a její finále (srov. Jančář 1995; Krist a Pavlišťík 1993).

Soutěž probíhá následujícím způsobem: v každém ze subregionů Slovácka, kde se verbuňk tančí, je uspořádáno před MFF Strážnice tzv. Regionální kolo soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku. Z něj postoupí pět nejlepších verbířů z dané oblasti do předkola, které se koná již v rámci strážnického festivalu. Ve finále se pak setkají vítězové jednotlivých regionálních kol, kteří sem postupují automaticky bez nutnosti projít předkolem a dále ti nejlepší z tanečníků, kteří se v regionálních kolech umístili jako 2.–5. v pořadí a uspěli zároveň v předkole ve Strážnici. Každý z tanečníků (nezávisle na tom, zda jde o regionální kolo nebo předkolo či finále) vystupuje samostatně, musí být oblečen do kroje odpovídajícího oblasti, kterou reprezentuje, také musí být ke každé části Soutěže předem řádně přihlášen a dovršit věk 15 let (srov. Jagošová 2018).

Součástí identity Soutěže je skupina porotců,⁸ kteří hodnotí výkony jednotlivých aktérů přihlášených k soutěži. Soutěžící jsou hodnoceni na základě dvacetibodové stupnice, aby bylo možné taneční výkony posoudit objektivně. Pomocí této stupnice je hodnocen předzpěv taneční písně, pomalá část tance, rychlá část tance, ale také vzhled kroje (odpovídá-li tradiční místní variantě). Všichni porotci jsou sami výborní tanečníci a dnes už také platí, že všichni jsou bývalými účastníky Soutěže – velmi úspěšnými. Je třeba podotknout, že všichni porotci nezávisle na příslušnosti ke konkrétní lokalitě hodnotí všechny tanečníky a porovnávají je mezi sebou navzájem – srovnávají tedy všech sedm regionálních stylů slováckého verbuňku najednou. Vítěz (či lépe vítězové – porota v současnosti oceňuje pět tanečníků) je tedy vybírán napříč všemi regionálními styly.

Soutěž jistě zapříčinila zvýšený zájem o tento tanec mezi tanečníky folklorních

⁷ Při prvních ročnících soutěže byli jako vítězové vyhlášeny krojované skupiny z Hrubé Vrbky nebo z Ratiškovíc. Nikoliv konkrétní tanečníci, jak je tomu dnes.

⁸ V současnosti se dělí na porotu a porotu seniorů.

souborů a členy vesnických chas. Někteří tanečníci se v posledních 35 letech (což je údaj, který odpovídá obnovení soutěžního klání) učí verbuňk cíleně vedle jiného právě z důvodu účasti v některém z kol Soutěže. Těmi, kdo tanec předávají, se velmi často stávají právě účastníci, vítězové a porotci strážnického programu. Z možnosti pozvat do svého folklorního souboru jako lektora soutěžícího, výherce nebo porotce, aby naučil tanečnický verbuňk, se stává prestižní záležitost.

Pro velký zájem tanečnicků jsou také pořádány semináře toho konkrétního regionálního stylu verbuňku, pořádají je nejčastěji folklorní soubory. V rozsahu od jednoho večera až po každodenní setkávání v rámci jednoho týdne. Verbuňk na nich zpravidla vyučují porotci nebo vítězové Soutěže. V rámci této výuky při semináři nebo při zkoušce folklorního souboru se verbuňk stává institucionalizovaným: každý krok či varianta jsou přesně probrány a vyzkoušeny, lektor tanečnický mnohdy opravuje, aby předváděli danou *cifru* „správně“ – tzn. tak, jak je zvyklý lektor, nebo dle tanečnicka, jenž je pro danou oblast verbířským vzorem. Tanečníci se učí předvést daný prvek co nejlépe nebo v maximálním rozsahu (pokud jde např. o skoky nebo dřepové figury). Tato systematická výuka a příprava tanečnicků – verbířů na soutěžní vystoupení je také důvodem toho, že tanečníci zařazují do svého projevu stále náročnější *cifry* proto, aby se odlišili od ostatních, vyzdvihli své schopnosti.

S rozšířením internetu a internetového kanálu YouTube se někteří učí verbuňk tímto virtuálním způsobem. Sledují záznamy tanečnicků ze svého regionu a následně se je snaží napodobit. Především mladší tanečníci (mezi 25 a 30 lety) potvrzují, že videa vložená na internet byla jedním ze způsobů, které jim pomohly naučit se slovácký verbuňk. Někteří starší tanečníci obdobným způsobem využívali záznamy na kazetách VHS. V případě starší generace jde však pouze o několik málo tanečnicků, kteří se verbuňk učili z videokazet. Oproti množství současných verbířů využívajících YouTube nebo jiné internetové kanály je to mizivé procento.

V soutěžní formě slováckého verbuňku častěji mizí jeden z jeho charakteristických znaků, a to improvizace. Velká část tanečnicků

příznává, že pro soutěžní vystoupení mají dopředu připraveny konkrétní návaznosti cifer, jež by chtěli porotcům i divákům při vystoupení předvést. Dodávají, že konkurence mezi jednotlivými soutěžícími je stále větší, a proto je třeba se na své vystoupení připravit i takto – předem si vymezit, co na pódiu předvést. Několik verbířů dokonce příznává, že vystupují s takřka do detailu promyšlenou a nacvičenou sestavou variací odpovídajících danému regionálnímu stylu.

Protože součástí slováckého verbuňku je umění zpěvu, připravují se verbíři na svá vystoupení mnohdy i v tomto směru. Obecně platí, že verbíři, kteří vyšli z řad tanečnicků folklorních souborů, mají většinou větší problémy se zpěvem, kdežto ti z řad cimbálových muzik se více zaměřují na zlepšení svého tanečního projevu, protože pěvecká část vystoupení jim nepůsobí problém. Někteří verbíři jako součást své přípravy na soutěžní vystoupení zlepšují své pěvecké dovednosti. Verbíři, v řádech jednotlivců, mluví o hodinách zpěvu jako způsobu, jak se lépe naučit tuto součást verbuňku. Interpreti vyhledávají odbornou radu zpěváků a učitelů zpěvu proto, aby svůj výkon na jevišti lépe zvládli.

Soutěžní forma, skrze níž je slovácký verbuňk také prezentován, s sebou přináší i nervozitu a rivalitu. Nervozita se může podepsat na soutěžících, kteří na rozdíl od spontánního *cifrování*, například v hodovém průvodu, čekají, kdy přijdou dle vylosovaného pořadí na řadu a dostanou možnost zatančit a zazpívat před diváky. A především před porotci, kterými bude každý z výkonů hodnocen. Rivalitu popisují sami soutěžící spíše jako kamarádké špičkování, pokud jde o ně samotné. Kdo se naopak projevuje v tomto směru výrazněji, jsou diváci Soutěže a příznivci jednotlivých tanečnicků nebo skupiny z konkrétní lokality, kteří z hlediště své favority podporují.

DĚTI – TANEČNÍCI SLOVÁCKÉHO VERBUŇKU

Děti jako tanečníci slováckého verbuňku se uplatňují především při pódiových vystoupeních dětských folklorních souborů a při výročních obyčejích, které jsou primárně pořádány pro děti – dětské plesy nebo dětské

hody.⁹ Od roku 1993 se koná Národní přehlídka dětských verbířů (dále jen Přehlídka) – součást Dětského mezinárodního folklorního festivalu Kunovské léto. Účastní se jí malí tanečníci od tří do patnácti let. Přehlídka má soutěžní charakter a stejná pravidla jako Soutěž. Právě Přehlídka má zřejmě zásadní vliv na masové rozšíření fenoménu dětských verbířů. Účastní se jí chlapci z Podluží, Hanáckého Slovácka, Uherskohradištska, Uherskobrodsko a Kyjovsko. Prezентují odpovídající regionální styl tance. Ve výčtu chybí oproti dospělým soutěžícím Horňácko a Strážnicko. Dětské tanečníci z těchto oblastí jsou jako účastníci Přehlídky výjimkou (srov. Jagošová 2020).

Obecně lze říci, že v subregionech Podluží, Hanácké Slovácko, Uherskohradištsko, Uherskobrodsko a Kyjovsko jsou rodiče dětí a vedoucí folklorních souborů dětskému verbuňku spíše nakloněni. Dětské folklorní soubory z příslušných oblastí vedou během svých tanečních zkoušek chlapce k *cifrování*. Některé soubory připravují zvláštní taneční zkoušky, kde se tančí pouze verbuňk. Nejčastěji pod vedením některého z porotců Soutěže nebo dospělého tanečníka, který Soutěž buď vyhrál nebo se jí pravidelně účastní či účastnil v minulých letech. Pokud se nenajde nikdo z aktérů Soutěže, kdo by děti na zkoušce zaměřené na verbuňk vedl, zastává místo lektora vedoucí dětského folklorního souboru. Je třeba dodat, že v případě většiny dětských souborů je vedoucím často žena. Proto je zajištění lektora zpravidla nezbytné. I když některé vedoucí přiznávají, že základní kroky verbuňku učí chlapce i ony samy (srov. Jagošová 2020).

Stejně jako v případě dospělých jsou i pro děti připravovány semináře verbuňku. Konají se na Podluží a na Uherskohradištsku. V případě Podluží se jedná o dlouhodobé setkávání dětí a tanečníků – lektorů, a to v rozmezí několika měsíců vždy v konkrétní předem určené dny. Na Uherskohradištsku je seminář pořádán společně se seminářem pro dospělé: v rozmezí jednoho pracovního týdne je každé odpoledne vymezen konkrétní čas pro tanečnický z řad dětí a po nich následují lekce verbuňku pro dospělé.

Koncept Přehlídky je totožný se Soutěží. I dětské tanečníky nejdříve musí projít regionálním kolem, které se koná v tomto případě pouze na Podluží, Hanáckém Slovácku, Kyjovsku a na Uherskohradištsku a Uherskobrodsku, kde probíhá regionální kolo společně. Ti nejlepší dětské tanečníky z jednotlivých subregionů se poté představí v Uherském Hradišti při Přehlídce. Během regionálních kol i při Přehlídce dětské tanečnický hodnotí porota složená nejčastěji z porotců, kteří hodnotí dospělé tanečníky. Sami porotci si uvědomují, že je velmi náročné hodnotit a porovnávat děti. Některé z nich nejsou schopny předvést více než dva nebo tři základní kroky, jiné jsou naopak výborně připraveny a mohou se rovnat dospělým tanečnickům.

Velkou roli hrají v případě dětských verbířů jejich rodiče. Před soutěžním vystoupením, během něj i po něm je znát velká podpora rodičů. Některí motivují malého tanečníka tím, že jistě bude nejlepší a vyhraje, jiní se dětem snaží vysvětlit, že je to „jen“ soutěž. Lektori verbuňku a vedoucí dětských folklorních souborů často mluví o tom, že právě rodiče jsou, především u těch nejmenších dětí, důvodem, proč chlapci tančí verbuňk. Důvodem může být to, že rodičům se tanec líbí nebo že se má dítě stát pokračovatelem rodinné tradice. Na základě výzkumu lze dodat, že role rodiče je v případě dětských interpretů slováckého verbuňku nezastupitelná a do jistého věku zřejmě i zcela zásadní pro to, aby se chlapec tanci věnoval. Tak či onak, zhruba polovina dětských tanečnicků pokračuje s verbuňkem do dospělosti. V případě ostatních dětí vyhrají jiné zájmy – například sport, nebo zůstanou věrni folkloru, ale zakotví v některé z cimbálových muzik.¹⁰

Slovácký verbuňk v podání dětí je k vidění zhruba v posledních 30 letech. V historii dětí verbuňk dle dostupných pramenů a vzpomínek pamětníků nikdy netančily a neexistovala žádná příležitost, která by byla vyhrazena k tomu, aby během ní *cifrovali* malí chlapci. Poprvé si verbuňk zatančili okolo 15 let ti, kteří přišli mezi chasu a ze kterých se později měli

⁹ Dětské plesy nebo dětské hody jsou novodobým fenoménem, který se rozvinul především na Podluží a Hanáckém Slovácku. Výjimečně se pořádají také na Kyjovsku nebo Uherskohradištsku.

¹⁰ Je časté, že se malí tanečníky verbuňku zároveň učí na nějaký hudební nástroj. V pozdějším věku se většina z nich přikloní právě ke hře na hudební nástroj než k tanci. Ovšem existují i výjimky, kdy (v případě dětí i dospělých) jsou soutěžící ve verbuňku zároveň výbornými muzikanty.

stát odvedenci. I proto se názory na prezentaci verbuňku dětmi velmi různí. Na jedné straně stojí ti, kteří existenci dětského verbuňku nepodporují. Jako důvod uvádějí, že děti nemohou prezentovat tanec, který patří dospělým mužům a nesouhlasí se soutěžní formou Přehlídky. Během ní jsou totiž porovnávány taneční schopnosti dětí, což může vést k demotivaci v tanci pokračovat. Na druhé straně vedoucí folklorních souborů, lektoři a rodiče dětí ze slováckých podoblastí, kde se dětský verbuňk pěstuje, uvádějí jako výhodu, že se dítě s tancem seznámí velmi brzy, neboť v dospělosti může dobře na svůj taneční um navázat. V soutěžení nevidí problém, protože jsou dle jejich názoru děti přirozeně soutěživé a soutěžit samy chtějí.

ZÁVĚREM

Slovácký verbuňk prošel za takřka dvě století (od prvních záznamů verbuňku dodnes) mnoha změnami. Proměnily se funkce tance – některé zcela vymizely, jiné se transformovaly do podoby, která odpovídá dnešní době. Vliv na současnou podobu tance – na jeho pódiovou a sólovou prezentaci – má bezpochyby Soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku. Nastavila vysokou laťku v provedení zpěvu i tance a zapříčinila, že někteří tanečníci se na sólové soutěžní vystoupení cíleně připravují několik měsíců předem.

Specifickou pozici má současný slovácký verbuňk prezentovaný dětmi. Národní přehlídka dětských verbířů je terčem kritiky a zároveň líhní budoucích tanečníků verbuňku, kteří se mnohdy v dospělém věku přihlašují do soutěže ve verbuňku pro dospělé. Ač se názory na prezentaci slováckého verbuňku dětmi liší, má již pár desítek let své místo vedle slováckého verbuňku, který tančí dospělí verbíři.

POUŽITÉ ZDROJE

Blahůšek, Jan, Jan Miroslav Krist, Jitka Matuszková a Karel Pavlišťk. 2006. *Slovácký verbuňk: Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.

Jagošová, Anna. 2018. *Slovácký verbuňk mezi folklorem a folklorismem*. Bakalářská práce. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Jagošová, Anna. 2020. *Slovácký verbuňk v interpretaci dětských tanečníků*. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Jančář, Josef. 1995. *Strážnická ohlédnutí: 50 let Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.

Krist, Jan Miroslav, a Karel Pavlišťk. 1993. *Slovácký verbuňk v teorii a praxi*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.

Matuszková, Jitka. 2001. *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: Mužské taneční projevy*. Díl II. Verbuňk na Podluží. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.

Obrázek 1: Společný tanec účastníků finále Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku, Strážnice, 2021 (zdroj: NÚLK)

Obrázek 2: Vyhlášení vítězů regionálních kol Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku a Národní přehlídky dětských verbířů, Vracov, 2017 (zdroj: archiv autorů)